

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 238/08-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti D. S., s. r. o., K., zastúpenej advokátkou doc. JUDr. M. P., CSc., N. Z., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v správnom konaní vedenom pod č. 250/2008 a jeho rozhodnutím č. 250/2008-1000 z 23. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti D. S., s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti D. S. s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou doc. JUDr. M. P., CSc., N. Z., ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“) v konaní vedenom pod č. 250/2008 a jeho rozhodnutím z 23. januára 2008.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla: «Spoločnosť P. F. O., so sídlom F., podala dňa 20. 12. 2006 žiadosť o poskytnutie investičných stimulov na investičný projekt „Výstavba nového výrobného závodu na výrobu špeciálne patentovaných ocelových nosníkov pre stavebný trh“ v obci Kráľova nad Váhom, okres Šaľa, vo forme úľavy na dani z príjmov právnických osôb vo výške =130.401.600,- Sk podľa § 35 b zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov a podľa § 52 ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov. Žiadateľ v súvislosti s realizáciou tohto projektu založil v Slovenskej republike obchodnú spoločnosť D. S. s. r. o., so sídlom K. n. V., IČO...

ministerstvo... podľa predkladacej správy malo predložiť na rokovanie vlády materiál: „Návrh na poskytnutie štátnej pomoci pre nasledovné spoločnosti... D. S., s. r. o...“

Uznesením č. 1106/2007 zo dňa 19. 12. 2007 vyjadrila vláda Slovenskej republiky súhlas s návrhom na poskytnutie štátnej pomoci a schválila štátnu pomoc spoločnostiam uvedeným v návrhu na poskytnutie štátnej pomoci, avšak nepostupovala podľa predkladacej správy, ktorej predkladateľom bol minister hospodárstva. V návrhu na poskytnutie štátnej pomoci, ktorý je súčasťou uznesenia vlády, už nefigurovala spoločnosť D. S. s. r. o., čo je v rozpore s predkladacou správou...

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 565/2001 Z. z.: „Ak nedošlo k zastaveniu konania podľa odseku 2, po kladnom vyjadrení žiadateľa ministerstvo predloží návrh na schválenie Komisie (ďalej len „komisia“). Ak komisia návrh schváli, predloží ho ministerstvo na schválenie vláde Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“). Ak komisia návrh neschváli, ministerstvo žiadosť zamietne.“

Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 565/2001 Z. z.: „Po schválení návrhu vládou ministerstvo vydá rozhodnutie o poskytnutí investičných stimulov, a to do 15 dní od schválenia návrhu vládou, ak sa rozhodnutie vydáva žiadateľovi, alebo do 15 dní odo dňa doručenia oznámenia žiadateľa o vzniku inej právnickej osoby [§ 3 ods. 2 písm. b)] ministerstvu. Ak vláda návrh neschváli, ministerstvo žiadosť zamietne.“...

Ministerstvo hospodárstva SR v zmysle § 4 ods. 5 zákona č. 565/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov listom č. 250/2008 - 1000 zo dňa 23. 01. 2008 zamietlo žiadosť sťažovateľa o poskytnutie štátnej pomoci. Ako dôvod zamietnutia žiadosti sa uvádza: „vláda Slovenskej republiky dospela k záveru, že v tomto prípade nie je zaistená rovnováha medzi možným výsledným narušením hospodárskej súťaže a výhodami vyplývajúcimi z pomoci.“

Vláda SR však nikdy nerozhodla o tom, že by vyjadrila nesúhlas s návrhom na poskytnutie štátnej pomoci v zmysle § 4 ods. 3 a 5 zákona č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch. Ministerstvo hospodárstva SR teda nemalo oprávnenie zamietnuť žiadosť sťažovateľa, pretože absentoval zákonný predpoklad na vydanie rozhodnutia o nesúhlase, a to uznesenie vlády SR, ktorá by vyjadrila nesúhlas s návrhom...

Ministerstvo hospodárstva SR... nedodržalo zákonný postup v procese rozhodovania o investičných stimuloch upravený v § 4 zákona č. 565/2001 Z. z., čím došlo zároveň k zásahu do základného práva na slobodu podnikania v zmysle čl. 35 ods. 1 Ústavy SR a základného práva na spravodlivý proces pred orgánmi verejnej moci...

Zjavne nesprávna aplikácia právneho predpisu, a to opomenutie zákonnej požiadavky „vládneho nesúhlasu“ pred vydaním rozhodnutia o zamietnutí žiadosti sťažovateľa, je takým odchýlením sa od znenia príslušných ustanovení, ktorým sa zásadne popiera ich účel a význam a znamená preto arbitrárnosť vydaného rozhodnutia ministerstvom. Ministerstvo hospodárstva SR teda zjavne nemalo oprávnenie zamietnuť žiadosť sťažovateľa, pretože absentoval zákonný predpoklad na vydanie takéhoto rozhodnutia.

Sťažovateľ si je vedomý, že na poskytnutie investičných stimul nie je právny nárok v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 565/2001 Z. z. To však neznamená, že ministerstvo v procese rozhodovania môže konať na základe ľubovôle. Ministerstvo je povinné v rozhodovacom procese regulovanom zákonom dodržať a rešpektovať ústavné požiadavky kladené na rozhodovanie orgánov verejnej moci najmä podľa čl. 46 Ústavy SR. Zároveň nesmie zasiahnuť ani do iných základných práv tak ako zasiahlo v danom prípade do základného práva na podnikanie v zmysle čl. 35 Ústavy SR.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ministerstvo hospodárstva SR porušilo základné právo sťažovateľa spoločnosti D. S., s. r. o., so sídlom K. n. V., IČO... zaručené v čl. 35 ods. 1 a 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky a jeho právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Zrušuje sa rozhodnutie Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 23. 01. 2008, č. 250/2008-1000, ktorým bola zamietnutá žiadosť o poskytnutie štátnej pomoci, spoločnosti D. S., s. r. o., so sídlom K. n. V., IČO..., a vec sa vracia na ďalšie konanie,

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľka namietala porušenie označených základných a iných práv postupom ministerstva hospodárstva v konaní vedenom pod č. 250/2008 a jeho rozhodnutím z 23. januára 2008, ktorým zamietlo jej žiadosť o poskytnutie investičných stimulov podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch platného a účinného do 31. januára 2007 (ďalej len „zákon investičných stimuloch“).

Podľa sťažovateľky ministerstvo hospodárstva rozhodlo o zamietnutí jej žiadosti bez splnenia zákonného predpokladu na takéto rozhodnutie (neschválením návrhu na poskytnutie štátnej pomoci vládou Slovenskej republiky). Sťažovateľka poukázala na to, že podľa predkladacej správy ministerstva hospodárstva, ktorou predkladalo vláde Slovenskej republiky na schválenie návrh na poskytnutie štátnej pomoci jednotlivým subjektom, mal byť súčasťou tohto návrhu aj návrh na poskytnutie štátnej pomoci sťažovateľke. Avšak samotný návrh predložený ministerstvom hospodárstva vláde Slovenskej republiky takýto návrh neobsahuje. Sťažovateľka preto zastáva názor, že vláda Slovenskej republiky síce nerozhodla o schválení poskytnutia štátnej pomoci sťažovateľke, ale nerozhodla ani o neschválení poskytnutia takejto pomoci. Pričom jedine výslovné rozhodnutie o neschválení takejto pomoci mohlo byť podľa sťažovateľky zákonným podkladom a dôvodom na následné rozhodnutie ministerstva hospodárstva o zamietnutí jej žiadosti podľa § 4 ods. 3 a ods. 5 zákona o investičných stimuloch.

Sťažovateľka v súvislosti s právomocou ústavného súdu na prerokovanie jej

sťažnosti uviedla: „Zákon č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch nepripúšťa voči rozhodnutiu ministerstva žiadny opravný prostriedok (§ 6 ods. 2). Občiansky súdny poriadok, ani iný právny predpis, neumožňuje preskúmať predmetné rozhodnutie súdom. Z uvedeného vyplýva, že právomoc Ústavného súdu SR je ex constitutione založená, pretože neexistuje žiadny efektívny zákonný prostriedok na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.“

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v znení účinnom od 1. septembra 2003 v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci. Iným zásahom je aj nečinnosť orgánu verejnej správy.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Podľa § 247 ods. 2 OSP pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo

právoplatnosť. Napokon podľa § 247 ods. 3 OSP predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným.

Podľa § 248 písm. d) OSP súdy nepreskúmajú rozhodnutia správnych orgánov, ktorých preskúmanie vylučujú osobitné zákony.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o investičných stimuloch na rozhodovanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Proti rozhodnutiu ministerstva podľa § 4 ods. 2, 3 a 5 nemožno podať opravné prostriedky.

Z citovaných právnych noriem, najmä z čl. 46 ods. 2 ústavy, vyplýva, že vo veci sťažovateľky je daná právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve rozhodovať o napadnutom rozhodnutí najmä so zreteľom na to, že podľa tvrdení sťažovateľky toto rozhodnutie porušuje jej základné práva. Túto právomoc správneho súdnictva nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom.

K tomuto aspektu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd už uviedol: „Vychádzajúc z uvedeného je preto úlohou súdu aj pri uplatňovaní Občianskeho súdneho poriadku... a v spojení s čl. 46 ods. 2 poslednou vetou ústavy zisťovať, či rozhodnutie správneho orgánu, zákonnosť ktorého má byť predmetom súdneho preskúmania [vrátane toho, uvedeného v § 248 ods. 2 písm. d) OSP], je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa základných práv alebo slobôd. V prípade, ak súd zistí, že to tak je, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené zo súdneho preskúmania.“ (II. ÚS 50/01).

Právomoc správneho súdnictva založenú čl. 46 ods. 2 ústavy nemôže podľa názoru ústavného súdu vylúčiť zákonné ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o investičných stimuloch, a preto neobstojí argument sťažovateľky, podľa ktorého je ústavný súd jediným orgánom súdnej ochrany, ktorý môže rozhodovať o namietanom porušení označených základných a iných práv.

Podľa názoru ústavného súdu zákonné ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o investičných stimuloch výslovne nevylučuje možnosť preskúmania rozhodnutia ministerstva hospodárstva súdom ako osobitného prostriedku nápravy, vylučuje len možnosť podania riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov proti takémuto rozhodnutiu upravených v Správnom poriadku.

Nezávisle však od možnosti rôzneho výkladu ustanovenia § 6 ods. 2 zákona o investičných stimuloch vrátane prípadného výkladu, ktorým by toto ustanovenie vylučovalo z možnosti súdneho preskúmania vymedzené rozhodnutia ministerstva hospodárstva, ústavný súd zdôrazňuje nutnosť aplikácie ústavne súladného výkladu tohto ustanovenia, ktorý zakladá danosť právomoci správneho súdnictva založenú čl. 46 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd poukazuje na to, čo je pevnou súčasťou posudzovania spôsobu výkladu a používania takýchto ustanovení obyčajných zákonov, akým je § 6 ods. 2 zákona o investičných stimuloch. Rešpektovanie tohto príkazu ústavnej normy (rozumej čl. 46 ods. 2 ústavy) okrem oného možno dosiahnuť výkladom zákonného predpisu týkajúceho sa rozhodovacej činnosti súdu ústavne súladným spôsobom. V situácii, keď ustanovenie právneho predpisu dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne súladným a druhý ústavne nesúladným spôsobom), má prioritu jeho výklad ústavne súladným spôsobom. Pre súdy táto povinnosť vyplýva celkom jednoznačne z čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 ústavy. Keďže podľa čl. 144 ods. 2 ústavy môžu súdy namietat' nesúlad všeobecne záväzného právneho predpisu s ústavou, sú tým viac zaviazané k ústavne súladnému výkladu každého zákona týkajúceho sa ich rozhodovacej činnosti. Táto povinnosť súdu zodpovedá ústavne garantovanému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Ústavný súd už vo veci sp. zn. I. ÚS 37/95 rozhodol, že: „Otázku právomoci všeobecného súdu z hľadiska ústavou upraveného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 2 ústavy) treba posudzovať v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou“, pričom vo veci sp. zn. PL. ÚS 18/98 tiež potvrdil, že v prípade, ak dôjde k výkladu právnych predpisov inak ako ústavne konformným spôsobom, „môže to mať dopad na niektoré zo základných práv a slobôd“. (II. ÚS 50/01).

Takýto prístup ústavného súdu je potvrdený aj ďalšími rozhodnutiami (z ostatnej doby II. ÚS 236/02 a III. ÚS 138/03). Vo veci sp. zn. III. ÚS 138/03 ústavný súd opätovne zdôraznil: „je preto úlohou súdu aj pri uplatňovaní Občianskeho súdneho poriadku a v spojení s čl. 46 ods. 2 ústavy zisťovať, či rozhodnutia správneho orgánu, zákonnosť ktorého má byť predmetom súdneho preskúmania, je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa jeho základných práv alebo slobôd. V prípade, ak súd zistí, že to tak je, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené zo súdneho preskúmania.“

Vychádzajúc z týchto právnych záverov stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k čl. 46 ods. 2 ústavy a skutkového stavu opísaného sťažovateľkou ústavný súd uzavrel, že v jej veci nie je daná jeho právomoc (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), a preto sťažnosť pre nedostatok právomoci odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2008